По конфіскаті — другий наклад.

Ч. 26 (10409). Львів, четвер 5. лютого 1925. Почтову належитість оплачено гуртом. Рік XLIII.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДЕННО ПЕРЕДПОПУДНЕМ

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок 10, II. пов.
Конто почт. щад. 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло“ Львів.
Нач. Редактор приймає від 10—11 год. передпол.
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА: Місячно в краю 4·20 зл.
ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 дол., Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зл., Німеччині 7·50 зл., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 20 ч. к. Румунії 150 леї, Болгарії 7·50 зл. Австрії 7·50 зл. Зміна адреси 1 зол.

В справі оголошень звертатися до Адміністрації.

ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 17 СОТ.

Видає ВИДАВНИЧА СПІЛКА „ДІЛО“

Начальний редактор д-р ДМИТРО ЛЕВИЦЬКИЙ

НА БАЛІ найелеґантніщі та найкращі сукні виконує лише першорядна робітня — жіночих костюмів і суконь — 1317 1—7 МАРІЇ ПАВЛЮК, Собіського 12.

Національне виховання й позашкільна освіта.

Раніш, ніж засвязати ролю позашкільних культурно-просвітних установ у справі національного виховання, вважаю потрібним коротенько зупинитися на питанні, що таке нація та чи має право на істнування окрема нація з погляду на інтереси загально-людського поступу.

Є безмежна кількість означень поняття „нація“.

Одні вчені головну ознаку нації вбачають в однаковості походження (т. зв. расова теорія), инші — в однаковості матеріяльної й духової культури. Але в останні часи вчені приходять до того висновку, що расова теорія не може розвязати загадки нації, бо чим вище розвинена якась нація, тим з ріжнороднійших частин вона складається. Також однаковість культури не є конечною ознакою нації, бо є нації, окремі частини яких мають відмінні риси в матеріяльній та духовій культурі, як це бачимо, на прим., на самих Українцях, з їх відмінними культурними типами по обох боках Збруча й на Карпатах, а в той же час приналежних до одної нації.

Дуже влучно, на мій погляд, означує націю О. Бавер *), — на його думку, націю творить спільна мова, спільна історія та спільна воля.

Дійсно, мова кожного народу є його обличчем, є головною частиною його душі. І тому найпевнійший спосіб зміни національности полягає в зміні мови, якою людина залюбки говорить, якою найліпше вона володіє. Цим і пояснюється, що пануюча національність, яка хоче зденаціоналізувати чужу націю, послуговується передовсім школою, куди вводить наперекір педагогічним вимогам навчання на пануючій мові.

Правда, історія вчить нас, що не завсіди переведення науки в пануючій мові приводить до національного нівелювання. Не рідко буває, що чужа нація болюче відчуває це „язикове“ насильство, і тоді, як каже К. Кавтський **), „в лоні держав з мішаним національно населенням повстає ворожий державі настрій, одначе не ворожнеча проти всякої держави взагалі, тільки проти тої, в якій вони живуть; повстає змагання до відірвання від неї на те, щоби як самостійна нація — евентуально враз з одноплемінниками, які ділять таку саму долю в сусідній державі — зорганізуватися в самостійну державу. Так само як у пануючій нації, так теж і в поневоленій родиться змагання до національної держави“.

Досить яскравим прикладом може бути історія польського шкільництва за часів царської Росії, коли, не вважаючи на тяжкий гніт русифікації, польське громадянство не переставало кувати нову Польщу шляхом... конспіративного польського шкільництва *).

Отже кожна нація, яка хоче зберегти своє істнування, мусить домагатися рідної школи, де вивчення рідної мови й літератури, рідної історії та географії є найважнійшими предметами не лише для розумового, але і для морального, естетичного та горожанського виховання.

Спільна історія, героїчне минуле, великі люде — це головний капітал, на якому ґрунтується національна ідея. Нехай у минулому у нас було більше спільного смутку, ніж спільних радощів, але, як справедливо каже Е. Ренан **), „в справі національних споминів смуток має більше значіння, ніж тріюмф: смуток накладає обовязки, смуток викликає спільні зусилля. Таким чином, нація — це велика солідарність, утворювана почуттям жертв, які вже зроблено й які є намір зробити в будучности“.

Ради чогож нація приносить всі ці жертви? „Джерелом нації та істотною силою, якою вона істнує, є стремління до політичної самодіяльности та самостійности, яке історично проявилося як боротьба за суверенність“ *). Спільна доля підносить національне почуття, дає імпульс до національної діяльности й творчости, що одночасно стає на користь загально-людської культури, бо збагачує її оригінальними творами людського генія.

Як висловився знаменитий данський письменник Г. Брандес в свойому творі „Національне почуття“ **), „нарід береже свою позицію і рухається вперед, коли він у силі розвивати культуру і ми не маємо инших способів показатися назовні, крім одного — творити цінности. Хоч як мало було нас, але нема нічого, що забороняло би нам писати, або малювати, або займатися музикою ліпше, ніж усі инші народи, або відкривати їм культурні шляхи, котрих вони не найшли... Ми повинні зробити все, що в наших силах, щоби культурні джерела нашого краю вибухли з силою“.

Ріжномaнітність вдач, способів відчування, реагування, думання та ділання дає більше виглядів на поступ та розвій, як колиб її місце зникла в усіх цих напрямках одноманітність [1]); у цьому відношенні повну правду каже Х. Житловський, що „багато продуктів загально-людської культури істнують лише в певній національній формі і без неї не можна їх собі уявити“. [2]) Цей звязок національної культури з загально-людським поступом саме і дає право на істнування окремої нації та правдивого національного патріотизму. Бодай усі найвидатнійші вчені та фільософи визнають, що поступовий рух людськости зовсім не засуджує на смерть окремі національности. Так, відомий російський соціольоґ П. Лавров у своїх „Історичних листах“ писав: „Жадання піддержувати свою національність, як самостійну усібнену одиницю, цілком законне, бо воно відповідає стремлінню, щоб ідеї, в котрі чоловік вірить, мова, якою він творить, життєві цілі, що він собі ставить, увійшли, як живий елемент, у будучність, переродилися відповідно до потреб поступу в людськости і не завмерли“ [3]) Всі наведені тут думки, розуміється, мусять знайти признання і в житті українського народу.

Отже першим постулятом розвитку нації стає рідна школа, як основа матеріяльної й духової культури нації.

На жаль, новий закон про організацію шкільництва, ухвалений соймом 10. липня 1924 р., може повести до цілковитої руйнації українського шкільництва в напрямі перетворення державних українських шкіл у польсько-українські школи, себто в школи з двома викладовими мовами.

Тут не місце детально засовувати, наскільки відповідає педагогічним вимогам „двоязичіє“ шкільного навчання,— я лише вкажу на те, що видатні педагоги всього світу однодушно визнають, що денаціональна школа, яка відкидає народню мову і натомісць учить чужої, ломить ту психіку дитини, з якою вона принесла до школи свої спостереження й відповідні уявління, сполучені з кожним рідним словом.

Щоб запобігти тому лихові, яке несе з собою руйнація українського шкільництва, українське громадянство мусить енергійно взятися за оснування приватного шкільництва, себто піддтримати всіма засобами „Рідну Школу“, як установу, що стає на захист рідної школи в імя національних інтересів українського народу.

„Рідна Школа“ мусить у нас мати те значіння, яке мала в свій час чеська „Центральна Шкільна Матиця“, яка шляхом приватної самопомочи вибудувала велику сіть початкових і середніх шкіл, утримуючи своїм коштом перед війною 85 шкіл, крім цього 70 дитячих захистів, з яких було загалом понад 15.000 чеських дітей. Її щорічний буджет виносив в останні часи понад два міліони корон.

Крім „Рідної Школи“ в справі національного виховання шкільної молоді, що позбавлена можливости національного виховування в рідній школі, велику ролю можуть відограти позашкільні культурно-просвітні установи, улаштовуючи для тої молодіжі систематичні лекції на теми українознавства, — української мови й літератури, історії, економічної географії України, історії українського мистецтва й т. д., — драматичні вистави й концерти, організуючи бібліотеки й читальні.

Систематичні лекції на теми укра-

*) О. Bauer. Nationalitätenfrage und Sozial-Demokratie. 1907.

**) К. Кавтський. Національність і інтернаціональність. Пер. з нім. 1915, стор. 32—33.

*) Див. уривок статті польського історика Я. Грабця „Кузня нової Польщи“ в українськім перекладі — в час. „Українська Рада“ ч. 3—4 1924 р.

**) Е. Ренан. Що таке нація? Пер. М. Залізняка. Л. 1912 р., стор. 22.

*) В. Старосольський. Теорія нації. Відень. 1922 р. Стор. 89.

**) G. Brandes. Über das Nationalgefühl. Стор. 30—31.

[1]) В. Старосольський. Ib d, 119-та стор.

[2]) Х. Житловський Соціялізм і національне питання. Пер. з рос. 1915 р. 53-та стор.

[3]) Цитовано з книжки Х. Житловського „Соц. і нац. питання“. 54—55 стор.

Red. czas. „Diło“ we Lwowie. Pr. 71/25. W Imieniu Rzeczypospolitej Polskiej! Sąd okręgowy karny, jako Trybunał prasowy we Lwowie orzekł na wniosek Prokuratury Państwowej, że treść czasopisma „Diło“ Nr. 21 (10.403) z dnia 30. I. 1925 r. pod tytułem 1) „Striły za striłamy“ cały ustęp 1-szy, zdanie z ust. 2-go między słowami: okremolu opłatoju... a: ukraińskoi mowy, dalej między słowami: czy z pryznaczennia... a: jazykowi uprawnennia, z ustępu 3-go pierwsze zdanie całe i od słowa: nacjonalnij ukrainśkij terytorji... do końca artykułu, 2) „Areszt Krasnoho“ w przedostatnim ustępie wyrażenie między słowami: małopolskich polityków... aż Biły wal poznaky zawiera znamiona ad 1) zbrodni z § 65 a) b) ust. kar. ad 2) występku z § 300 u. k. uznał dokonaną w dniu 29. stycznia 1925 konfiskatę za usprawiedliwioną i zarządził zniszczenie całego nakładu i wydał w myśl § 493 p. k. zakaz dalszego rozpowszechniania tego pisma drukowego. Zarazem wydał nakaz odpowiedzialnemu redaktorowi tego czasopisma, by orzeczenie niniejsze umieścił bezpłatnie w najbliższym numerze i to na pierwszej stronie. Niewykonanie tego nakazu pociąga za sobą następstwa przewidziane w § 21. ust. druk. z 17. grudnia 1863 Dz. p. p. Nr. 6 ex 1863 t. j. zarządzenie za przekroczenie na grzywnę do 400 zł. p. Lwów dnia 31. stycznia 1925 r.

(Підпис нечиткий).

Red. czas. „Diło“ we Lwowie. Pr. 73/25. W Imieniu Rzeczypospolitej Polskiej! Sąd okręgowy karny orzekł na wniosek Prokuratury przy tymże Sądzie, jako Trybunał Prasowy we Lwowie, że treść artykułu, umieszczonego w czasopiśmie „Diło“ Nr. 22 (10.401) z dnia 31. I. 1925 pod tytułem: I. „Car hołod“ zdanie w kolumnie 2-giej 1) między słowami: ad hoc sklejenych i budach a: Ekonomicznyj nedorozwytok, 2) w kolumnie 3-ci.j między słowami: zapertyj szlach do kredytu... Ukrainśkyj kredyt perestaw i między słowami: pokazałysia ludmy czużymy zemli... a: Małozemelni i bezzemelni, 2) na stronie 2-giej tegoż artykułu wyrażenie między słowami: słobodnia zlikwidowani... a: W jednomu schidno-hałyćkomu. II. „Odnostroji dla kresowych urjadnykiw“ na stronie 3-ciej w kolumnie czwartej wyrażenie od słów: urjadnykiw na kresach... do końca zdania. III. „Dowysy“ w ustępie ostatnim wyrażenie między słowami: proty pryw. obwynytelky... a: rozprawu widroczeno zawiera znamiona ad 1) znamiona zbrodni z § 65a) występku z art. V. ust. z 17.XII. 1862 Dzpp. Nr. 8/63 ad II. występku z § 300 uk. ad III. uznał dokonaną w dniu 31. stycznia 1925 roku konfiskatę za usprawiedliwioną i zarządził zniszczenia całego nakładu i wydał w myśl § 493. p. k. zakaz dalszego rozpowszechniania tego pisma drukowanego. Zarazem wydaje się nakaz odpowiedzialnemu redaktorowi tego czasopisma, by orzeczenie niniejsze umieścił bezpłatnie w najbliższym numerze i to na pierwszej stronie. Niewykonanie tego nakazu pociąga za sobą następstwa przewidziane w § 21. ust. druk. z 17. grudnia 1862 Dz. p. p. Nr. 6. ex 1863. t. j. zarządzenie za przekroczenie na grzywnę do 400 Zł. P. Lwów dnia 31. stycznia 1925

(Підпис нечиткий.)

йознавства мають своїм завданням дати знання про те, „хто ми й чиї ми діти“.

До викладу цих лекцій слід притягнути не тільки місцеве учительство, а й місцеві інтелігентні сили взагалі. Самі виклади мусять бути пристосовані до інтелектуального розвитку слухачів, мати певний науковий зміст, а своєю формою якнайбільше зацікавити слухачів і викликати в них активну діяльність. Засобом для цього може служити метода пляномірної розмови лектора зі слухачами, а також наочність викладу (малюнки, географічні мапи, картограми, діяграми й т. п.).

Драматичні вистави мають ознайомити шкільну молодь з кращими творами наших драматургів, а концерти — з нашою народньою піснею, яка вже придбала загальне признання всього світу через красу своєї мельодії.

Бібліотеки й читальні дадуть шкільній молоді такий матеріял читання, який сприятиме розвиткові її національної свідомости. Памятаючи, що в наших дітях — наше майбутнє, культурно-освітні установи не можуть байдуже поставитись до національного виховання нашої молоді, а тому не відмовляться взяти на себе й цю відповідальну роботу, яка покладається на них умовами сучасного законодавства в справі організації шкільництва.

Ст. Сірополко.

ЩАДНИЧІ КАСИ НА УКРАЇНІ.

На Україні істнує тепер 1061 щадничих кас, з того одна головна у Харкові, 4 в губерніяльних містах, 54 центральних, 756 почтових, 23 залізничних, 15 міських філій і 201 посередницьких. За минулий рік число операцій по принятті вкладок досягло 657.450, по видачі — 558.810.

Клієнтами кас є переважно робітники і службовці, на яких припадає 75 проц. вкладкових книжок. Сума вкладок, що належать цій групі, становить 35 проц. загальної суми вкладок. На селянство припадає книжок вкладкових і суми вкладок всього на всього 3 проц.!

Загальна сума вкладок виносила 1,700.000 карб. В порівнанню до передвоєнних часів є це капля в морі.

В напруженому положенні.

Кілька уваг на церковно-народні теми.

I.

Хто мав нагоду вряди-годи переглядати радянську пресу, міг стрінути у „Вістях“, офіційнім органі харківського уряду, цікаву передовицю під написом: „Церковні справи“. Справді дивно! Якось непривично було й читати таку статтю в такому органі. Тільки подумати! Офіційний орган, орган уряду, що per fas et nefas перевів розділ церкви від держави, що поставив церкву і її служителів в становище заробітних ремісників, що так довго й завзято проповідував безвіря, висміював християнський релігійний культ, той орган ненадійно присвячує свою увагу церковним справам.

Притоку до передовиці на церковні теми в радянському офіціозі дали голоси поодиноких робітничих організацій, які пропонували, щоби для обезцінення і знищення в масах „релігійних забобонів“ влада наказала всім працювати в днях різдвяних свят, а головним чином щоби пустила в рух всі фабрики. І тут приходиться замітити дивне явище. Якже відповіла влада у своїм органі ревним атеїстичним прозелітам? Вона заявила, що більшість населення святкує Христове Народження, що та більшість бачить в тому святі символ нового життя, відродження світа, а радянська влада мусить рахуватися з волею більшости, з її навичками і традиціями, з її почуваннями і вірою. Хто не хоче святкувати різдвяних свят, нехай уважає їх днями відпочинку, признаними революційною владою.

Радянська влада після семилітнього досвіду приходить до переконання, що мусить рахуватися з волею більшости, що й диктатура міліонового пролетаріяту мусить бути обмежена волею величезної більшости, яка розходиться з диктаторськими чинниками в ріжних культурних, релігійних, соціяльних чи якихнебудь инших явищах.

Та, на жаль, цього розуміння волі більшости дуже часто немає у нас. Замісць пошанування традиції, замісць піддержання вкорінених інституцій у нас переважає „реформаторський“ гін, сліпий і засліплений, не оснований на корисности й доцільности, лише на диктаторській примховатости.

Саме в часі, коли наш національний організм по цім боці ризької лінії є потрясений в своїх основах, коли він виснажений до крайности, коли на наш народ зі всіх усюдів сиплються удари, коли підміновується нашу культуру, нищиться економічну спроможність, підмулюється соціяльну відпорність, коли тут розливається мутна хвиля денаціоналізаційних бурунів, коли над нами висить примара страшної голодової катастрофи, — в такій добі ми повинні виявити якнайбільше внутрішньої єдности, скоординованости, суцільности. Ми повинні вминати всього, що може причинитися до ослаблення національного організму, що може викликати небажаний фермент і спричинити війну всіх проти всіх. Новотарство і реформаторство, якщо воно є конечне і доцільне, повинно бути проводжене у відповідному часі і сприятливих умовинах. Всіляка реформація сама по собі є затяжного характеру і втягає в свій крутіж великі маси. Реформатор мусить уважати, щоби не протиставитися волі більшости та щоби сама „реформація“ і порушення мас не дали нагоди вмішуватися посторонним чинникам і викривляти саму ідею реформаторського руху. Особливо справи, звязані з церквою, зі всенародньою інституцією, яка є моральною, духовою власністю всіх віруючих, мусять бути трактовані незвичайно обережно, ніжно і безумовно в згоді з волею більшости. Удачні реформатори ніколи не розходилися з принціпом більшости, бо знали, що в противному разі їх акція або буде зовсім безуспішна, або деваставційна. Тим більше вони вминали вмішування у внутрішні справи свого народу і його інституцій посторонніх, байдужих, неприхильних, а тим більше ворожих чинників. А все таки, як учить нас історія, нераз проти волі самих реформаторів у справу встрявали посторонні чинники і повертали її проти народніх інтересів.

Домінуючою проблємою, яка до глибини порушила все наше громадянство, у вузчому розумінні, є справа насильного целібату, а в ширшому розумінні латинізаційні замахи на гр. кат. церкву. Не уважаючи себе покликаним розглядати цю проблєму з церковного становища, звернемо увагу на національний і соціяльний бік целібатної квестії. Мусимо зробити це тим більше, що з одного боку за нами деякі занедбання під тим оглядом, а з другого — що ця проблєма стала всенародньою, що вона порушила всю нашу масу, що викликала напружену уважливість не лише вірних гр. кат. церкви, але й римо-католиків та православних. Можна сміло твердити, що тут, в Галичині, на межі між католицьким і православним світом в питанні целібату можуть потахнути всі надії, які досі звязувано з унією.

Латинізація гр. кат. церкви, проводжена тепер під прапором насильного целібату українського духовенства в Галичині, примусила громадянські чинники всіх трьох галицьких дієцезій до прилюдного виступу в обороні прав духовенства і улєгалізованих традицій гр. кат. церкви.

Це й спонукує нас виступити з обєктивним розглядом цеї проблєми в пересвідченні, що ще час на доцільні коректури в імя загального національного інтересу.

Памятаймо: Рідна Школа — це народня фортеця, це певний захист у добі лихоліття!!

Осип Турянський 1)

Кость бере жінку на іспит.

Присвячую моїм добрим Оглядівцям.

I.

Господар Іван Нечипір діждався великого свята у своїй хаті: його жінка Олена породила йому здорового сина-козака. З того приводу Іван запросив майже все село на хрестини. Найцікавійшою постаттю між гістьми був старший господар Кость, який мав уроджений талант жартуна-сміхотворця. Коли він забажав щось розказувати, то звичайно виходив ізза стола, ставав із чаркою в руці серед хати й тоді вся громада затихала, щоби слухати Костя.

Перше всього Кость побажав Іванові, щоб його син здоров ріс і щоб його жінка породила йому дванайцять апостолів.

Се побажання не подобалося Костевій жінці Насті, що сиділа під печею. Вона на пів жартом, на пів з досадою бовкнула до свого чоловіка: — Можеб ти, старий, стидався святих апостолів, що на них так очима кліпаєш... Можеб ти не вигадував на них Бог зна, що...

Але Кость не звертав уваги на упімнення жінки, навпаки, він додав, що всі святі, яких бачимо на образах, були колись такими грішними людьми, як і ми.

Настю видимо сі слова вкололи (вона була дуже побожна). Вже хотіла відповісти свойому чоловікові, як Бог приказав, аж тут перше її слово перебив сусід Луць Семенюк, який сидів з двома господарями на ліжку. Він вийняв люльку з уст і з хитрою усмішкою обізвався у бік Костя:

— Ей, Костю! Ви там так собі розбалакалися, а не знаєте, що діється за вашими плечима... Ваша жінка нам розказує, що вже вас не любить...

На сі слова зараз обізвалася Костева жінка в такий спосіб, що не можна було розібрати, чи се правда, чи жарт:

— Ото раз ви сказали! Пхі!... Не малаб я кого любити та такого старого штурпака!...

Коли Кость почув такі жінчині слова, перший раз обернувся в її сторону і глянув на неї якимось цікаво-допитливим поглядом. Думка, що визирала з його очей, здається, так і говорила до жінки:

Еге!... Ось як воно!... Ну, коли ти, жінко, так поневіряєш мене, свого чоловіка, перед усею громадою — чекай, небого! Я за се дам тобі перед усею громадою порядну научку...

Опісля Кость випив проти свого звичаю чарку, яку вже довго держав у руці, та почав розказувати ось яку притичину:

II.

— Якось недавно я возив на стацію до Красного одну пані поцесорку*). Ви її не знаєте. Молоденька вдовичка, а красавиця з неї, хай її чорт вирве! То вже було десь над вечером, як ми віхали в топорівський ліс. Я, звичайно, як фірман, сиджу собі на переді, а для моєї пані я намостив гарне сидінечко на возі за собою. Коні навіть без батога разураз трухцем біжать і порскають бадьоро, дай їм, Боже, здоровля. Я попакую собі люльчину та дивлюся перед себе. Дорога рівна, суха, погода тепла, сонце заглядає з поміж гілля сосон. Мені здається, що, не знати з якої причини, я їхав би так, як тепер, аж на край світу. Може се тому, що мені хотілося втікти як найдалі від моєї старої..., а може тому, що за мною сидить пані, гарна, як образочок. Уже сонце заходить. Тихо довкола, як у церкві, тільки мої коні легенько тупотять.

Аж тут мені починає здаватися, що щось поза мною мусіло статися. Я оглядаюся: сидить, Богу дякувати, пані поцесорка й мене питає:

— Ви, Костю, чого так неспокійно оглянулися?

— Прошу вельможної пані, я боявся, щоби, борони Боже, пані не згубилися мені в дорозі...

Пані поцесорка засміялася й каже:

— Та чогож би я мала згубитися? Невже в мене така маленька, дрібна річ?

— А, борони Боже, борони Боже! Алеж таку делікатну, молоденьку особу треба пильнувати, як ока в голові.

Пані поцесорка усміхнулася й ми перестали балакати. Їхали ми без мови й розмови може чверть години, може трошки довше. Аж нагло щось між гилякями зашелестіло. Се було по лівім боці дороги. Я глянув у сей бік: не бачу нічого. Нараз чую за собою голос:

— Костю, Костю!

— Що таке, вельможна пані?

— Костю? Я чогось боюся... Щось так дуже заметушилося між гилякими...

— Ласкава пані, не бійтеся! Се вивірка...

— Ага... вивірка... Се може яка нечиста сила, а ви кажете: вивірка...

— Прошу пані, будьте певні: нечиста сила не вчепиться ні мене грішного, ні такої доброї особи, як вельможна пані.

— Костю, Бог знає, коли скінчиться сей великий ліс... У ньому мусить бути повно вовків та инших страшних звірів...

— Прошу пані, вовків у сім лісі нема, а дикі, вибачайте, свині, втікають від людей, що сидять на возі. Найнебезпечнійший вовк, се той, що ходить на двох ногах. Але про таких вовків тут уже давно нічого не чути.

По сьому слові я обернувся і глипнув на пані поцесорку. Вона так якось дивно і приємно подивилася на мене, що не знати, як се розказати. Воно було так, якби мені хто душу маслом помастив. По якомусь часі пані поцесорка відізвалася знов до мене:

— Костю, я дуже боюся. Сядьте Костю коло мене...

— Прошу пані, я не можу, бо мушу давати повір на коні...

— Ну, то я, Костю, сяду коло вас...

Я не знав з початку, що на се відказати, аж пані поцесорка знов до мене:

— То ви, Костю, не хочете, щоб я собі трошки сіла коло вас? Вам байдуже, чи я тут сама зі страху пропаду. Ото раз мущина, що воліє думати про коні, ніж про жінку!...

— А, хай Господь Бог боронить і заступить вас, ласкава пані. Алеж як вам буде сидіти коло мене? Тут кепське місце, ну, тай деж такій делікатній і вельможній особі та сідати коло фірмана та ще коло такого простого хлопа, як, вибачайте, я...

— Костю, не балакайте довго, тільки поможіть мені пересістися до вас. Намостіть мені ліпше сидінне. Я тут сама боюся й довше тут уже не висиджу.

(Продовження буде.)

*) дідичка(?) замісць „посесорка“. Прим. автора.

Маняцтво чи побожні бажання?

Вшехпольський проект зміни виборчої ординації.

Головна група польської чорної сотні, істнуюча під назвою „Зайонзку Людово-Народовего“ відбуває тепер партійний з'їзд у Варшаві. Перший день нарад виповнив реферат голови партії, д-ра Ст. Гломбінського, про зміну виборчої ординації та дискусія над отим рефератом. Ця зміна передбачує на практиці майже повне відобрання права вибору народніх представників неопольським народам та всесторонню забезпеку перед можливістю переходу до сойму значнійшого числа послів лівиці. Подаючи поки що текст даної постанови, повернемо ще до цієї справи.

„Начальна Рада З. Л. Н., зібрана в дні 31. січня 1925 р., взиває Парляментарний Клюб З. Л. Н., щоби старався ще підчас теперішньої соймової сесії перевести зміну виборчої ординації до сойму й сенату в рамцях обовязуючої конституції Річипосполитої на слідуючих основах:

1) Загальне число соймових мандатів повинно бути зменшене, згідно з предложенням Начальній Раді подрібним проєктом виборчих округ, до 224 мандатів (з теперішніх 444 — прим. Ред.), в тім числі 188 мандатів в окружних лістах та 36 мандатів з державних ліст.

2) Число мандатів в округах середньої і західної Польщі з правила не повинно перевищати кількість трьох мандатів з одної виборчої округи, а у східних воєвідствах повинні бути втримані багатомандатові округи.

3) При поділі мандатів на округи треба особливо („w wyższej mierze“) брати на увагу ті частини краю, які мають у Польщі перевагу („górują“) культурною, господарською і податковою силою і котрі при виборах з р. 1922 виказали живійшу участь, а тим самим живійше зацікавлення справами Річипосполитої.

4) Протидержавні партії як на прим. комуністи, повинні бути вилучені з під права зголошування виборчих ліст.

5) Окружні ліsти, які позискають абсолютну більшість голосів у виборчій окрузі, на яку припадають не більше ніж 4 мандати, отримають усі мандати тої округи.

6) З огляду на небезпеку чужих елементів, Начальна Рада заявляється радше за спільною лістою національного табору („obozu narodowego“), ніж за порозумінням виборчих ліст“.

У. С. Р. Р.

Кредитова кооперація на Україні.

Система сільсько-господарського кредитування на Україні складається з Центрального Банку, 9 Губсельбанків та 1,319 низових кредитових товариств.

Загальне число членів в 1.319 товариствах — 311.000 господарств. Загальний біланс сеї системи виносив на 1 серпня 1924 р. 47,380.000 карб., при чому біланс Центрального Банку становив 7,861.000 карб., 9 Губсельбанків — 15,699.030 карб. і 1.319 товариств — 23.789 карб.

В порівнанню з довійськовим часом біланси установ сільсько-господарського кредиту становлять всього 28·5 прц. !

По своєму характеру найбільше позичок припадає на закупно засівного матеріялу, на закупно машин і робочої худоби, відтак на управу спеціяльних культур і переробку сільсько-господарських продуктів та на землевпорядкування і меліорацію ґрунтів.

Поважна частина кредитів припадає на колективні сільські господарства (артілі, комуни).

Житлова справа у Києві.

На 1. листопада 1924, було у Києві будинків комунальних 44 (0·3 прц.), орендованих — 2325 (15.8 прц.), закріплених за установами — 111 (0.7 прц.), за профспілками — 194 (1·3 прц.), денаціоналізованих, се зн. повернених на приватну власність — 8941 (60·1 прц.), безгосподарських — 3308 (22·1 прц.), а націоналізованими залишилося 4500 найбільших будинків, площа яких складає 3/4 всеї житлової площі Києва.

Житловий фонд складав у Києві в 1917 р. 88.720 кватир і 220.000 кімнат. В 1924 р. було 78.030 кватир і 183.651 кімнат, отже за сей час „вибуло з строю“ 10.000 кватир з 37.000 кімнатами.

З орендованих будинків професійні організації мають 119, державні установи — 176, житлові кооперативи — 885, приватні особи — 1145. Чинш від найму сих будинків виносив в 1924 р. 500.000 карб.

Зруйновані і запущені (безгосподарські) будинки майже не відновлюються. Для відбудови будинків потрібно по обчисленням міської ради 15 міліонів карб., яких нема і знайти не можна.

Українські вчені проти централізму.

В січні місяці ц. р. відбувся в Харкові перший всеукраїнський з'їзд у справі наукового прослідження продукційних сил та народнього господарства України. В з'їзді взяли участь вчені всіх наукових осередків України. На ньому виявилася цікава тенденція стовпів російської науки в напрямі централізації наукової праці.

Цій справі присвячений був окремий реферат професора Семковського. Сам реферат мав дуже знаменний заголовок: „Погодження науково-дослідчої праці союзних республик“. Референт підкреслив, що давно ще далеко до революції панувала в російській науці така тенденційна система, щоби всі наукові засоби та наукові сили стягати до російських центрів зі шкодою для окраїн. Таку саму тенденційну систему стараються російські наукові кола проводити в життя і нині. До цього часу — наприклад — вважає Російська Академія Наук обсерваторію в Тифлісі та обсерваторію в Миколаєві на Україні за свої власні і собі підлеглі.

Недавно відбулася нарада представників науки зі всіх республик СРСР. На ній саме порушено цю дуже цікаву справу. Представники Р. С. Ф. Р. Р. стали на становищі, що наука є продукційною силою, отже тим самим є справою інтернаціональною і для того необхідно всю наукову справу сцентралізувати, усунути наукову сітку поодиноких республик і обєднати всю наукову працю в найстаршому та найбільш авторитетному осередку, тобто в російській федеративній республиці.

Представники України виступили енергійно проти такої думки про централізацію з мотивів принципових і практичних. Українці стали на становищі, що стягаючи всі наукові засоби та сили до російських осередків, окраїни обезкровлюються і їхня наука занепадає. Через те наука мусить у кожній республиці стати на власні ноги. Українців піддержали представники всіх інших республик і тому наради прийняли в цілости українську платформу.

Над цим рефератом виявлялася широка дискусія. В дискусії тільки один проф. Соболів заявився за становищем російських учених. Він твердив, що праця над розвитком наукових здобутків в окремих республиках без кермуючого російського центра є рівнозначна з дробленням наукових дослідів. Професори Яворський, Буркснер, Сінцов, Лучицький, Лебедів і инші зайняли зовсім протилежне становище. Вони закинули проф. Соболіву перш за все нерозуміння завдань соціяльної революції, бо на 7-му році революції не може бути й мови про дроблення, тим більше, що не є це ніяке дроблення, а навпаки висування і скріплювання творчих національних сил, що й покривається з політичними напрямами большевизму в національно-культурній справі.

Про політичні централізаційні тенденції московського центру до України й инших республик нам давно відомо. Ми знаємо, що проти тих централістичних тенденцій почали останніми часами спершу несміливо, а чим далі то під впливом публичної опінії чимраз то сміливійше виступати урядові кола України. Ці виступи були і є тим замітнійші, що виконували їх члени КП(б)У, що являється філією російської компартії на Україні. Та про централістичні тенденції московської науки в відношенні до української ми довідуємося вперше. Це справді якийсь дивогляд. Невже російські вчені з Ленінграду та Москви думають, що в інтересах науки є монополізувати її та привязувати виключно до московських центрів? Невже через те вона стане більш інтернаціональною, ніж тоді, коли вона буде розвиватися скрізь, де для того є відповідні люде? Під серпанком універсальности науки чи пак тепер її інтернаціональности ці московські вчені леліють инші мрії та наміри. Вони не бажають допустити до самостійного розвитку української науки з чисто імперіялістичних московських мотивів. Ясно, що чим низшою буде українська культура, то тим більше є даних у Москалів на те, що вони ту Україну відповідно приспалять, обдурять, та довше продержать її в своїх руках як кольонію. Де вже там дошукуватися в них тих „інтернаціональних“ московських вчених якихнебудь універсальних, загально-людських мотивів! Зпід цих фраз вилазить в цілій наготі суто-московська великодержавна душа з усіма атрибутами поневолювання та використовування инших, в імя московського панування.

Очевидячки, що з тим більшим признанням слід повитати українських вчених, які одноцільним фронтом протиставили себе цим московським зазіханням на українську науку. Цим своїм становищем вони стали дійсно в обороні не тільки української науки, але й в обороні саме тих гасел наукової універсальности, за вбереження яких так дуже заступалися Москалі.

В останніх часах взагалі слід підкреслити дуже відрадне явище на Україні, а саме: емансипаційні змагання всіх урядових і громадських чинників у напрямі визволення зпід московських централізаційних змагань щодо України. Це явище помітне подекуди навіть у рядах К. П. (б) У.

В. М.

ЛЕВ набавом АПОЛЬО
MESSALINA
Гарна як ангел, страшна як сатана
в гол. ролі гр. ЯІНА де ЛІГУОРО

Українські Жиди.

Поклик д-ра Ізраеля Вальдмана.

Відомий сіоністичний діяч д-р Ізраель Вальдман, б. видавець і редактор „Lemberger Zeitung“, був одним з тих нечисленних жидівських провідників, що в переломових хвилях відчували вагу моменту. Ця прикмета виріжнювала й відмежовувала його від гурту егоїстично-гешефтярських офіціяльних представників сіоністичної партії, які в хвилях непевности ходили поміж дощ, а опісля фактично приєдналися до „побідників“. Тут справді „побідив“ гумористичний „принціп“, який часто висувається проти жидівського політично-мілітарного гешефтярства, що „наші“ це ті, які побідили.

Приглядаючись до беззастережного опортунізму жидівсько-сіоністичних послів і тієї ролі, яку на тав. „кресах“ сповняють Жиди, д-р Із. Вальдман, як син свого народу, вважав вказанним кинути на адресу галицьких Жидів кілька слів остороги.

У віденському неперіодичному журналі „Обєднання“ помістив д-р Вальдман статтю „До Жидів Східної Галичини“, в якому зазначує, що ніколи не є запізно говорити історичну правду і все її повторювати. Жалуємо, що з відомих причин не можемо подати в цілости слів остороги д-ра Вальдмана, а з другого боку жаль, що автор не розтягнув її на всіх „кресових“ Жидів.

Так перестерігає своїх одноплемінців д-р Вальдман, та можна сміло твердити, що його голос буде голосом „вопіющого на пустині“.

ОСТАННІ ВІСТИ.

Даверсійний напад.

В ночі з 1. на 2. ц. м. перейшла польсько-радянську границю під Хорощею ватага 30 чоловік і напала на польський фільварок. Відділ польських жовнірів відпер диверсантів.

Демарш союзників у Туреччині

Грецький посол у Парижі Політіс інтервеніював у французькім уряді в звязи з видаленням скуменічного патріярха з Царгорода. Вказав на схвилювання, яке є в Греції з сеї причини. Між Францією, Англією й Італією йдуть дипльоматичні розмови в справі спільної акції в грецько-турецькім конфлікті. Ці три держави евентуально інтервеніюватимуть у турецького уряду, щоби здержати принціпіяльне приречення, що високих духовників не видалить із Туреччини. — На засіданні грецької ради мін. генерал війни Конділіс загрозив, що подасться до димісії, коли грецький уряд не зажадав від Туреччини згоди на поворот патріярха й зазначив, що Греція не повинна згодитися на ніяку иншу сатисфакцію, а щоби цю ціль здобути, не повинна здержатися навіть перед війною. — Екуменічний патріярх прибув до Солуня. Привитала його влада й ріжні делеґації. Шеф ген. штабу ген. Мазаракіс конферував з през. ради мін. і мін. комунікації. — Анатолійська Тел. Агенція звідомляє, що патріярха Константина видалено, бо підлягає договорові про виміну населення. Турецький амбасадор в Парижі заявив директорові політ. департаменту мін. загр. справ, що Туреччина вірить незломно в свої права, тому спротивиться всякій інтервенції міжнар. трибуналу справедливости в грецько-турецькім конфлікті.

Закони про мову.

З Варшави звідомляють, що покінчено приготовні праці до введення в життя законів про мову для Білорусинів. Тепер приступили до управильнення цієї справи в відношенні до Українців.

Маркс канц. Німеччини?

Німецькі парл. партії радять [illegible] вірочно над справою наслід[illegible] президента Німеччини. Заг[illegible] вняють, що дотеперішній [illegible] в разі нового вибору [illegible] якщо цього становища. Тому [illegible] тва згодяться на ви[illegible]станю [illegible]-па Маркса.

НОВИНКИ.

— **Конфіскати.** Попереднє (25) число нашого часопису сконфіскувала польська прокуратура за шість місць статті „Царгород“ та два місця в рубриці „Дописи“.

— **Без переслухання.** Нам пишуть. Дня 13. лютого 1924 р. в наслідок доносу, покарала львівська поліція громадян Петра Давидовського, Петра Сенюту та Івана Вовка за переступство цісарського розпорядку з дня 20. квітня 1854. ч. 9, 6, доконане живою демонстрацією підчас жмуторічного Нордяку, семиденним арештом, який п. Давидовському замінено на грошеву кару. Ніякі відклики і заходи не помогли. Інтересовані запитують кого треба, чи можна карати арештом і гривною громадян, за уроєні доношиком переступства, без їх переслухання.

— **Зниження процентової стопи.** Розпорядком польського міністра фінансів з 24. січня ц. р. обнижено з днем 1. лютого п. р. висоту законних відсотків з 24 на 15, в річному відношенню. Новоустановлена процентова стопа буде примінювана також до законних претенсій, що повстали перед днем 1. лютого 1925 р. з тим одначе застереженням, що 15 процентові відсотки будуть обчислювані від дня 1. лютого.

— **Самогубство батька численної рідні.** Минулої неділі була львівська політехніка місцем родинної трагедії. Політехнічний возний, Антін Савіцкі, батько десяти дітей, прийшов додому пяний, а чинивши бешкет з жінкою, вийняв з кишені тубку сильного сублімату, випив його в жінчиних очах. По страшних, двогодинних муках, нещасний самогубець сконав. Причиною самогубства була крайна нужда десяти і випливаючі відтіль родинні непорозуміння.

— **Між польськими суддями.** Недавно призначено апеляційним суддією у Львові якогось пана Кіраба з Варшави, котрий не має навіть університетських студій. Ця „номінація“ викликала велике обурення між польськими суддями у Львові, а навіть зиланий зі своєї вшехпольської марки Związek Sędziów polskich Małopolski wschodniej на чолі якого стоять судді Шнайдер і Шайна вніс якесь грізне меморандум до міністерства справедливости в Варшаві, в якому виводить, що цей факт підриває довіря в польську справедливість і понижує судейський стан у Польщі. Знов-уж львівська „Газета поранна“ в числі з 31. м. м. доносить, що в Олькушу почалася боротьба між адміністраційною і судовою владою, яка скінчилася тим, що староста зневажив суддю, який його був арештував. — Відносний староста був засуджений на один місяць арешту, але суд апеляційний в Варшаві очевидно звільнив його.

— **Концерт Л. Колесінної.** Нині о год. 7·30 вечір відбудеться в салі Лисенка перший концерт нашої піяністки Любови Колесінної. Цей концерт, який буде безсумнівно одною з найцінніших перлин не лише наших, але загально львівських музичних продукцій, для нас Українців тим близший, що ми вперше повитаємо нашу велику піяністку на концертовій естраді і вперше промовлять до нас чарівні згуки її мистецької гри, якою дотепер мали змогу захоплюватися лише чужинці. Її приїзд до Львова викликав рівнож велике зацікавлення инших більших міст Галичини, які звернулися до неї з проханням уладження там концертів. Покищо концертантка відповіди не дала, тим більше, що побут нашої піяністки обмежений до кількох днів. Прохаємо публику на нинішнім концерті явитися точно. 1175 1—1

— **Свято просфори на Богданівці.** Традиційне свято просфори відбулося 1. II. у власній новозмурованій домівці у подвірю розпочатої великої будови Народнього Дому на Богданівці. Свято вийшло скрізь щире, родинне, згуртувало Богданівчан і запрошених гостей з міста, які прибули не зважаючи на зливний дощ і страшенне болото. Преосв. епископа вуцького і сотрудного митрополії о. д-ра Боцяна, що прибув з прелатами о. Пасецьким і о. Кунцьким, привитали о. Гаврилюк і п. Сенюта з хлібом-сілью; перший привитав як парох Богданівки та Левандівки і голова будівельного комітету, другий як голова місц. „Читальні“ і містоголова будів. комітету. Після посвячення просфори і промови о. епископа — промови гарної своєю щирістю — почалась приємна гутірка при скромній вечері, в часі якої виголошено декілька привітів на адресу Богданівчан, бажаючи їм дальшого успіху при їхній великій роботі. Промовляли: о. прал. Л. Куницький, д-р Марітчак від Народнього Комітету, д-р Пелеський від Українців міста Львова, інж. Федецький від українських робітників і техніків, п. Гресяк і п. Чорній від Міщанського Братства і и. О. еп. Боцян, попрощавши зібраних, відїхав на городецькі передмістя, де також дожидали їх з просфорою, яку уладжено там того самого дня. В обох випадках свято просфори прегарно добуло звичайну свою ціль: піднесення на дусі й тісніше згуртування місцевих громадян.

— **„Чорний клюб“ у Винниках.** Дня 27. м. місяця прийшов до Пінкаса Бретта в Винниках якийсь замаскований чоловік і вручив лист в чорних обвідках, в якому „Чорний клюб“ домагається зложення 1000 золотих на означеному місці біля т. зв. „цісарської“ керниці за фабрикою тютюну. Такі самі листи почтою зі Львова дістали наші грошевиті громадяне Винник. Повідомлена про зміст листів поліція зробила на означеному місці засідку і небаром цілий „клюб“ в особах двох винниківських дармоїдів Маєвского і Гужвицкого опинився під ключем.

— **Будова нових залізниць.** В польському міністерстві залізниць покінчено переговори з групою підприємців у справі концесії на будову й експльоатацію залізничої лінії Заглембє-Щебрешин-Грубешів-Ківерці (около 140 км.) і Холм-Грубешів-Сокаль (около 110 км.). Будову тих залізниць має фінансувати англійська фірма „Армстронг“.

— **Під замітом шпіонажі.** Варшавські часописи повідомляють, що в селі Прозорки Десненського повіту арештовано місцевого війта і вчителя Щеневича, під замітом шпіонажі в користь совітів.

— **Затьма місяця 8. лютого.** У нас будемо бачити частинну затьму місяця 8. лютого ц. р. в неділю вечером між 9. а 12. годиною. О півночі кінчиться затьма.

— **Зима на Кавказі і Криму.** З Москви повідомляють, що на Кавказі й Криму бушує від кількох днів нечувана снігова. Температура понизилася до 20 степенів понизче зера. На залізничих шляхах потворилися снігові заспи, високі на кілька сяжнів. Залізнича комунікація на більшости ліній припинена. Місто Баку засипане снігом, праця в копальнях перервана. Нагальна буря припинила всяку комунікацію на Чорному й Каспійському морі.

— **Зима в Нюйорку.** Дня 2. ц. м. замерзла нюйорська пристань. Такого морозу не затямив Нюйорк від 35 літ. Ледоломи, що працювали день і ніч, змогли очистити від криги ледви частину пристані.

— **Бактерії на банкнотах.** Німецький дослідник К. Кіфер прослідив скількість бактерій, що гніздяться на старих, зужитих банкнотах, при чому начислив їх від 13.000 до 143.000 на одному банкноті. Близше очеркнення якости паперу виявило, що скількість бактерій не залежить від степені зужиття банкноту, але від степені гладкости поверхні банкнота. Банкноти з рапавого паперу облегчують загніздження більшої скількости бактерій аніж гладкі. Коли візьмемо на увагу живучість бактерій, з яких деякі як пр. черевного тифу, живуть від 11 до 96 днів, то зрозуміємо, яку небезпеку для людського здоровля уявляють собою банкноти, яких стільки намножилося в повоєнних часах.

— **Знову землетрус.** Сейсмограф політехніки в Карльсруе завотував нічю з неділі на понеділок землетрус, який тривав кілька хвилин. Огнище землетрусу було віддалене на 300 кільометрів від Карльсруе.

Філія „Просвіти“ в Дрогобичі
уладжує в Дрогобичі
одномісячний освітно-кооперативний курс,

який пічнеться в дні 20. лютого 1925. Викладати буде на курсі: купецька бухгальтерія і кореспонденція, товарознавство, основи кооперації, купецьке правознавство, огляд української історії і літератури; до того будуть подані учасникам курсу вказівки про організацію і ведення читалень Просвіти. Зголошуватись треба на адресу голови згаданої Філії д-ра Степана Витвицького, адвоката в Дрогобичі, найдальше до 15. лютого 1925 р. Учасники подбають самі за своє прохарчування, а Виділ Філії буде їм помічний у винайманню мешкання. 1309 2—3

Дописи.

Яворів. (*З культурного руху*). Колись чи не перший повіт в Галичині. Нині чи не останній. Маса народу — інтелігенції — мало роботи — богато інтриг. Богато товариств — усі нидіють. Кооперативи в Повітовим Союзом на чолі розлітаються. УПТ поза удержанням гімназії світа божого не бачить. Просвіта дрімає. На кожному кроці оспалість і байдужність. Одним словом Яворівщина. Богато винен цьому і минулий фатальний рік. Голодний живіт і голові не дає працювати. Хоч як зачуваю наші пані приготовляють кольосальні гардеробні приготування на академічні вечерниці на 7. лютого. Одначе дещо робиться. Гімназія дала дуже гарний концерт народньої пісні, маленьку виставу, миколаївський вечір, кілька відчитів. Драматичний Кружок читальні „Просвіти“ дав кілька вистав при виповненій салі — але порожніми кріслами. Відбулося кілька загальних зборів („Просвіта“, УПТ, Повітового Союза Кооператив. Ці послідні два рази, дуже бурливі і довгі на зразок парляменту). Ось і усе. Ах, був би забув. Дав два концерти хор Котка. Публики повно, одушевлення. Мали ще співати третього дня в школі Василіянок для молоді. Сестри зібрали гроші, зібралось досить публики, повно молоді, а співаки не прийшли. Чому ріжно говорять. Самі співаки нарікали, що Яворівці не справили їм запити. Кажуть, всюди нас приймали. Нім наважиться „угощеніє“, що ми ширимо українську культуру. А цікавий я знати, як би так на Україні не було большевиків, чи приїхалиб вони до нас „ширити культуру?“ Я написав тих кілька слів, щоби народ не забув, що є в „Малопольсце“ Яворів, куди „колія“ по дорозі іде і з кіньми переганяється. **Etion.**

Всячина.

Вгорі воздух теплий! Англійський летун Алан Кобгем забажав піднестися літаком понад найвищу гору в світі Іверест у Гімалеях. Вона висока 29.000 стіп, себто девять кільометрів. Одначе Кобгем долетів лиш понад пять кільометрів і мусів завернути, бо в рідкому воздусі і літак не хотів піднітати і люде не могли дихати. Одно цікаве, що у висоті 17000 стіп був воздух теплий — а найзимніший у висоті 12000 стіп себто трьох кільометрів.

Край Амазонок. Географічне товариство в Америці вислало учених для студій в Китаю під проводом Вульзіна. Ця експедиція відкрила в західнім Китаю монгольське племя То Рунс — в горах, де випливає Го-анг-го (жовта ріка). В тім племени володіють жінки над мущинами від непамятних часів — і то не силою краси або молодістю, але на основі прастарого права материнського, матріярхату, запевнюючого старшим жінкам найвищі достоїнства. Урожайної землі там мало і вона не в силі виживити багато родин; тому жінки мають право заключувати подружжа з кількома мужами по черзі, на шість місяців, на шість тижнів, ба навіть днів. Діти з того подружжа вважають своїм батьком того, кого мати означить. Всі инші чоловіки матері є „дядьками“. Родинних прізвищ нема, а про діти кажуть: син або донька тої жінки. Купувати й продавати сміє лиш жінка, чоловік тільки за її дозволом; жінки кермують цілою господаркою. В деяких околицях істнує ще так званий „вибір капелюха“, уживаний також у инших монгольських племен. Коли мущина стрітить яку жінку на площі біля святині і здійме з неї накриття голови, то вона стає без ніяких обрядів його дружиною за певний час. Мущини й жінки курять ростину, дуже похожу на тютюн. Замісць грошей уживають чаю, спресованого у виді цеголок. Також кари платять чаєм. За вбивство духовника платять 200 цеголок чаю, а за життя чужинця тільки 2 або 3 цеголки чаю.

НАДІСЛАНЕ.
За надіслане редакція не відповідає.

Мить

відкриває для вигоди П. Т. Публики
в середу 4. ц. м.
НОВУ ФІЛІЮ
ЛЬВІВ, ЛИЧАКІВСЬКА 17.

✝ Посмертні згадки.

Олександра з Плятнів Слонська, жена о. Антона Слонського пароха в Михаличах, по довгій тяжкій недузі упокоїлася в Бозі дня 4. грудня 1924 в 58. році життя. Покійна задля незвичайно гарних прикмет серця високо цінена і люблена своїми і чужими полишила по собі щирий та глубокий жаль. Земля її пером і вічна память!

Дрібні оголошення.

ХТО знав би що про Михайла Моравецького перебуваючого в 1922 р. в Києві, буде ласкавий поінформувати маму Марцелю Моравецьку в Соколівці. Заграничні часописи просить о передрук. 1313 1—2

ПАННОЧКА з провінції пошукує лекції. Уділяє лекції науки шкіл народніх, виділових і з низших клас гімназії, як також лекції фортепяну. Ласкаві зголошення на адресу: Катря Баранівна, Львів, вул. Руська 18. Тов-о „Карпатія“. 1319 1—1

АБСОЛЬВЕНТИ-ЕКСПОРТІВЦІ зволять безпроволочно подати свої адреси в фахово-організаційних цілях на руки Захар Рудик, Львів, Зіморовича 20. Центросоюз. 1318 1—1

ОГОЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакція не відповідає.

ПЕРШОРЯДНІ
СНІГІВЦІ
ЖІНОЧІ зл. 20 — МУЖЕСЬКІ зл. 24
КАЛЬОШІ
ЖІНОЧІ зл. 8·35 — МУЖЕСЬКІ зл. 9·70
виключно
В СПЕЦІЯЛЬНІМ СКЛАДІ
ЛІНОЛЕЮ І ЦЕРАТ
ЛЕОПОЛЬДА ГААСА
ЛЬВІВ, вул. ЛЕГІОНІВ 3.
1311 Тел. 10—45. 2—2

МЕБЛІ стилеві — і люксусові віденські і краєві на догідних условях поручає найдешевше М. Грінер, Рівницька 14.
1261 5—5

Присилайте передплату!

Одиноким найдешевшим жерелом **БІЛЛЯ І ПАНЧІХ** є магазин **БАТОРОГО 6.**
Урядникам, учителькам, залізничникам і функц. поліції
1321 полекші в сплаті в ціні виставово-готівковій. 1—3
Великий вибір **ПЛАЩІВ І СУКОНЬ.**

Заплати до передплати на 1925 р. **Технічні Вісти** ілюстрований орган Українського Технічного Тов-а у Львові
місячник, присвячений всім галузям технічного знання.

Програма часопису: Провідні статті. Науково-технічні статті. Статті практичного змісту. Нафтова справа. Лісова справа. Винаходи. Меліорація. Економічні справи. Питання української промисловости. Технічна освіта. Техніка і кооперація. Ремісничі справа. Машини в сільськім господарстві. Хатній промисл. Популярно-технічний відділ. Професійна справа. Хроніка. З діяльности технічного Тов-а. Огляд технічної преси. Відповіді на запитання. Оповістки.

В часопису співробітничають видатніщі техніки й економісти. — Начальний редактор: інж. Ярослав Стефанович.

Редакційна колегія: агр. Є. Архипенко, інж. А. Варшевський, інж. О. Васюта, інж. П. Волосенка, д-р Ю. Гірняк, інж. Дурбак, інж. А. Корнеляк, інж. К. Котецький, д-р В. Кучер, інж. В. Левицький, інж. В. Монастирський, інж. Ю. Мудрак, інж. Тимошенко, інж. Л. Шепарович, проф. І. Шимонович.

Передплата з пересилкою виносить: В краю на рік 10 зол., на пів року 5 зол. За границею в Америці 3 дол., в Чехії 60 кор. ч. Окреме число коштує 1·20 зол.
Адреса редакції й адміністрації: Львів, Ринок ч. 10/II. 2—3

За редакцію відповідає О. Костик.

З друкарні Видавничої Спілки „Діло“. Львів. Ринок ч. 10.